

діяльності (доходи від операційної діяльності, доходи від фінансових операцій, доходи від іншої звичайної діяльності) та доходів від надзвичайних подій, а також правомірність визначення в обліку фінансових результатів за кожним видом діяльності. Від правильності визначення суми доходу залежить загальний фінансовий результат підприємства та сума чистого прибутку, яка залишається в його розпорядженні.

Отже, внутрішній аудит сприяє виявленню недоліків, попередженню банкрутства, визначенню перспектив розвитку виробництва в умовах жорсткої конкурентної боротьби як в державі, так і за її межами.

Література:

1. Аренс А., Лоббек Дж. Аудит.-М.: Финансы и статистика, 1995. - 560 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87. // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 14. – С. 10 – 12
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 2 листопада 1999 р. № 246. // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 14. – С. 30 – 32.

УДК 657.1:334

Стеців І.І.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРОЦЕС КОНТРОЛЮ: СТРУКТУРНИЙ І ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ ТА ОБЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Забезпечення ефективного і раціонального функціонування будь-якого економічного об'єкта вимагає застосування заходів щодо перевірки його діяльності. Такі заходи реалізуються через організацію системи контролю. Поняття організації системи контролю необхідно застосовувати у широкому і вузькому розумінні цього терміну. У широкому розумінні – це створення відповідних ланок контролю в державі з метою охоплення контролем всіх сторін економіки і суспільства та законодавчого визначення їх функцій. Важливим в організації системи контролю держави є дотримання низки вимог [1, 268-271].

Діяльність кожної ланки контролю регламентується нормативно-правовими актами, які можуть мати загальнодержавний і відомчий характер і виступають як нормативно-правове забезпечення. Методика та методологія виконання процесу контролю кожною ланкою формується у відповідних

інструкціях, положеннях та інших організаційних документах, які мають властивості методичного і методологічного забезпечення.

Організація контролю у вузькому розумінні – це забезпечення оптимального функціонування кожної ланки контролю як системи, що організаційно характеризується такими елементами: процес контролю; структура і побудова служби; праця спеціалістів; забезпечення.

Організація системи загалом забезпечується організацією кожного її елемента. Насамперед зупинимось на процесі контролю. Для організації будь-якого явища передусім необхідно визначити його суть і зміст. Вченими України визначено, що контрольний процес складається з контрольних операцій, сукупність яких формують процедури, процедури – фазу контролю, а фази – етап контрольного процесу [2, 119; 3, 126].

Ми вважаємо, що процес контролю виражається через здійснення контрольних операцій, які виконуються за певними параметрами і у визначеній послідовності. Для розуміння суті контрольного процесу, на наш погляд, необхідна характеристика його структурного і технологічного аспектів.

Структурний аспект характеризує контрольний процес у статичі і дає можливість побудувати модель контрольного процесу яка не залежить від виду контролю. Структуру контрольного процесу варто розглядати за двома розрізами:

1. За економічним змістом інформації, яка створюється в процесі контролю, як об'єкти контролю. В основному об'єкти контролю узгоджуються з топологічними ділянками обліку, але коло таких об'єктів є ширшим і може виходити за межі ділянок обліку. Наприклад об'єкти внутрішньогосподарського контролю поділяють на такі, що охоплюються бухгалтерським обліком (контроль касових операцій, контроль розрахунків з оплати праці) і такі, які є функцією управління (контроль оборотності запасів) [4].

2. За видами операцій і метою їх здійснення, контрольний процес поділяється на такі етапи: підготовчий; контрольної обробки; узагальнюючий; етап формування поточного архіву [1, 268-271].

На кожному етапі сегментуються однорідні за змістом операції контролю.

Структура контрольного процесу наведена у табл.1. Наведена схема дає можливість відобразити структуру будь-якого процесу контролю. Технологічний аспект характеризує контрольний процес у динаміці, яка виражається методикою, технікою та послідовністю виконання контрольних операцій і орієнтована на певний вид контролю. Правильне і раціональне вирішення питань пов'язаних з модифікацією технології контрольного процесу вимагає їх структуризації, що реалізується через визначення об'єктів організації контрольного процесу.

Структура контрольного процесу

Об'єкти \ Етапи	Підготовчий	Контрольної обробки	Узагальню-ючий	Поточний архів
1. Контроль касових операцій	+	+	+	+
2. Контроль розрахунків з постачальниками.	+	+	+	+
і т.д.				

Структуризація питань здійснення контрольного процесу через об'єкти його організації створює можливість систематизації окремих проблем технології з особливостями кожного виду контролю в межах конкретного об'єкту організації.

У науковій літературі визначені об'єкти організації контрольного процесу: контрольні номенклатури, носії контрольної інформації (номенклатур), технологія контрольного процесу (рух носіїв) [2, 120; 3, 127]. Одночасно вказується, що об'єктом організації процесів обліку, аналізу і контролю є забезпечення [2, 24; 3, 24]. На наш погляд, необхідно уточнити об'єкти організації контрольного процесу і вказати, що до них належать такі: контрольні номенклатури, носії контрольної інформації, виконання контрольних операцій та забезпечення контрольного процесу. На наш погляд, їх варто вважати об'єктами організації технології контрольного процесу.

Література:

1. Стеців І.І. Процес контролю: структурний і технологічний аспекти та об'єкти організації. Вісник Львівської комерційної академії. - Серія економічна, випуск 12/ І.І. Стеців - Львів: В-во ЛКА, 2002. - С. 268-271

2. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник/ В.В.Сопко, В.П.Завгородній. – К.: КНЕУ, 2000. – 260с.

3. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник/ В.В.Сопко, В.П.Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 412с.

4. М.В. Кужельный Бухгалтерский учет и его контрольные функции: Практическое руководство/ М.В. Кужельный. – М.: Финансы и статистика, 1985. – 143с.